

Manhattani Nyilatkozat: A keresztény lelkiismeret hívó szava
2010. március 3. 16:05

Tavaly novemberben több mint 125 amerikai katolikus, szabadkeresztény és ortodox vezető írta alá a több hónapos közös munkával megfogalmazott Manhattani Nyilatkozatot, amelynek magyar fordítását az alábbiakban adjuk közre.

Előszó

A keresztények annak a 2000 éves hagyománynak az örökösei, amely Isten szavát hirdeti, keresi a társadalmi igazságosságot, ellenáll a zsarnokságnak, és együttérzéssel karolja fel a szegényeket, elnyomottakat és szenvedőket.

Jóllehet teljes mértékben elismerjük a keresztény intézmények és közösségek mindenkori hibáit és hiányosságait, itt most azon keresztények örökségére hivatkozunk, akik az ókori római városokban az ártatlanok életét védték a szemétdombra dobott gyermekek megmentésével, és akik nyilvánosan elítélték a római birodalom gyermekgyilkos gyakorlatát. Tisztelettel emlékezünk a hívők seregére, akik életüket áldozták azért, hogy a római birodalom városaiban maradtak a pestisjárványok alatt a betegeket és haldoklókat segíteni, és akik inkább vértanúhalált haltak a cirkuszokban, minthogy megtagadják Istenüket.

Miután a barbár hordák feldúlták Európát, a keresztény kolostorok nemcsak a Szentírást, hanem a nyugati kultúra irodalmi és művészeti értékeit is megőrizték. A rabszolgaság ellen is a keresztények léptek föl: a XVI. és XVII. században pápai ediktumok utasították el a rabszolgaság gyakorlatát, és a történelemben első ízben kiközösítették azokat, akik részt vettek a rabszolga-kereskedelemben; Angliában a John Wesley és William Wilberforce által vezetett protestáns keresztények vetettek véget a rabszolga-kereskedelemnek. Wilberforce vezetésével a keresztények több száz közösséget alapítottak, hogy a szegényeket, a bebörtönzötteket és a gépekhez láncolt gyermekmunkásokat védelmezzék.

Európában a keresztények megkérdőjelezték bizonyos uralkodók önistenítő igényeit, és sikeresen harcoltak azért, hogy megalapozzák a jogállamot és a kormányhatalmak közötti egyensúlyt, amely lehetővé tette a modern demokrácia kialakulását. Az Egyesült Államokban pedig keresztény nők álltak a választójogi mozgalom élére. Az 1950-es és 60-as években a nagy polgárjogi mozgalmakat is keresztények vezették, akik a Szentírás tanítását követték, és megerősítették a minden emberben benne rejlő istenképiség igazságát, fajtól, vallástól, életkortól, illetve társadalmi hovatartozástól függetlenül.

Ugyancsak az emberi méltóságnak a tisztelete vezette a keresztényeket az elmúlt évtizedben olyan erőfeszítésekben is, mint hogy véget vessenek az emberkereskedelem és a szexuális rabszolgaság elembertelenítő csapásának, hogy Afrikában könyörületesen ápolják az AIDS-ben szenvedő betegeket, és segítséget nyújtsanak számtalan más emberi jogi ügyben – a fejlődő országokban a tiszta víz biztosításától a háborúk, betegségek és faji megkülönböztetés következtében árván maradt gyermekek otthonának megteremtéséig.

Mint elődeinknek, akik a hitben előttünk jártak, a mai keresztényeknek is hirdetniük kell a drága áron elnyert kegyelem Evangéliumát, védelmezniük kell az emberi személy önmagában rejlő méltóságát, és ki kell állniuk a közjó mellett. Az Egyház, hűen hivatásához, az apostoli küldetéshez, mások szolgálatán keresztül járulhat hozzá számottevően a közjó megerősítéséhez.

NYILATKOZAT

Mi, ortodox, katolikus és protestáns felekezeti keresztények 2009. szeptember 28-án összegyűltünk New Yorkban, hogy megfogalmazzuk az alábbi nyilatkozatot, melyet mint egyének és nem mint intézmények képviselői írunk alá, de közösségeink nevében, és hozzájuk szólunk. A Szentháromság egy Istennek, a szeretet Istenének engedelmeskedve cselekszünk együtt, akinek hatalma alá helyeztük egész életünket, és aki hatalma által arra hív bennünket, valamint minden korban és kultúrában élő hívő embert, hogy szüntelenül keressük és védjük az Isten hasonlatosságára teremtett ember javát. Annak az igazságnak a fényében nyilatkozunk, amely a Szentírásban, a – szerintünk önmagában is nagylelkű isteni ajándékot jelentő – természetes emberi értelemben és az ember igazi természetében gyökerezik. Minden jóakarátú embert, hívőt és nem hívőt hívunk, hogy alaposan fontolja meg és kritikus módon elemezze azokat a kérdéseket, melyeket itt felvetünk, miközben Szent Pállal szólva, Isten színe előtt, az olvasó lelkiismeretére bízunk az alábbi nyilatkozatot.

Ugyan a keresztény erkölcs minden területe figyelmet érdemel, ideértve a szegények és védtelenek különleges gondozását is, különös aggodalommal tölt el bennünket, hogy országunkban a meg nem született gyermekek, a mozgássérültek és az idősek élete komoly veszélynek van kitéve; hogy a házasság intézményét, melyet már megtépázott a szexuális szabadosság, a hűtlenség és a válás, az a veszély fenyegeti, hogy az éppen divatos ideológiákhoz igazodva újradefiniálják; hogy a lelkiismereti és vallásszabadságot súlyosan veszélyeztetik azok, akik különböző eszközökkel kikényszerítik a hívő emberekből, hogy engedjenek legmélyebb meggyőződésükből.

Mivel az emberi élet szentsége, a házasságnak, férfi és nő egységének méltósága, valamint a lelkiismereti és vallásszabadság az igazság és a közjó alapját képezik, keresztény hitünk azt követeli tőlünk, hogy ezen értékek védelme érdekében szóljunk és cselekedjünk. E nyilatkozatban megerősítjük 1) minden emberi lény mélyeséges, önmagában való és a többiekkel egyenlő méltóságát, mint Isten képmására teremtett lényekét, akiknek születésüknél fogva a méltósághoz és élethez másokkal egyenlő joguk van; 2) a házasságot, mint férfi és nő életszövetségét, melyet a teremtésben Isten rendelt el, és melyet hívők és nem hívők egyaránt a társadalom legalapvetőbb, történelmi intézményének tekintenek; valamint 3) a vallásszabadságot, mely Isten személyi mivoltában, Krisztus példájában és az Isten képmására teremtett ember belső szabadságában és méltóságában gyökerezik.

Keresztények vagyunk, akik a felekezeti nézetkülönbségek történelmi határain átnyúlva összefogtunk, hogy megerősítsük azon jogunkat – illetve ami még fontosabb – végrehajtsuk azon kötelességünket, hogy ezeknek az igazságoknak a védelmében szót emeljünk és cselekedjünk. Ígérjük egymásnak és hívő testvéreinknek, hogy semmilyen földi hatalom – legyen az kulturális vagy politikai – nem tántorít el minket, hogy hallgatásunkat vagy belenyugvásunkat elérje. Kötelességünk, hogy az Úr Jézus Krisztus evangéliumát hirdessük annak teljességében, „akár alkalmas, akár alkalmatlan”. Isten minket úgy segítjen, hogy eleget is tegyünk kötelességünknek.

ÉLET

„Isten megteremtette az embert, saját képmására, az Isten képmására teremtette őt.” (Ter 1,27)

„Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségben legyen.” (Jn 10,10)

Bár a közvélemény az élet védelme felé mozdult el, sajnálattal kell megjegyeznünk, hogy a kormányzat köreiben manapság az abortuszpárti ideológia a meghatározó. A jelenlegi kormányzat sok tagja törvényessé kívánja tenni a magzatelhajtást mindegyik fejlődési szakaszban, ráadásul az adófizetők költségére. A Kongresszus mindkét házában a többség abortuszpárti nézeteket vall. A Legfelsőbb Bíróság, melynek hírhedt 1973-as döntése a Roe kontra Wade-ügyben megfosztotta a meg nem született gyermekeket a törvényes védelemtől, a szabadon választható abortuszt még mindig alapvető alkotmányos jognak tartja, bár fenntartott néhány alkotmányjogi korlátozást. Az amerikai elnök kijelentette, hogy csökkenteni szeretné az abortuszra vonatkozó „igényt” – ez valóban dicséretes cél. Ugyanakkor ígéretet tett arra is, hogy egyszerűbbé és egyre szélesebb körben elérhetővé teszi az abortuszt azon törvények megszüntetésével, melyek tiltják a magzatelhajtás állami támogatását, kötelező várakozási időt írnak elő és kötelezővé teszik a szülői hozzájárulást kiskorúakon végzett abortusz esetén. E fontos és hatékony életvédő törvények eltörlése nem eredményezhet mást, mint a szabadon választható abortuszok számának növekedését, mely számtalan meg nem született gyermek életének kioltásával jár. Az élet szentsége melletti állásfoglalásunk nem pártpolitikai kérdés, mivel elismerjük, hogy a Roe kontra Wade-ítélet óta eltelt 36 év alatt mindkét nagy politikai párt megválasztott politikusai és kinevezett tisztviselői bűnrészesekké lettek abban, hogy törvényes támogatást adtak ahhoz, amit II. János Pál pápa „a halál kultúrájának” nevezett. Azzal a követeléssel fordulunk országunk minden választott és kinevezett tisztviselőjéhez, hogy a társadalom valamennyi tagját védjék és szolgálják, beleértve a legkivettebb, legelnyomottabb és legvédtelenebb tagjait is.

A „halál kultúrája” elkerülhetetlen módon olcsóvá teszi az életet annak minden szakaszában és minden körülményei között, mert annak a téves hitnek a magvát hinti el, hogy a kevésbé tökéletes, kifejeletlen, illetve kellemetlenséget okozó élet eldobható. Számos előrejelzés prognosztizálta, hogy az élet értékének csökkenése, amely a magzatelhajtással kezdődött, most már rákként terjed tova. Például az emberi magzatot elpusztító kísérleteket és ezek állami támogatását a tudomány nevében, valamint a betegségek és sérülések kezeléséhez szükséges gyógymódok érdekében támogatják. A jelenlegi amerikai elnökkel együtt a Kongresszusban sokan azt a nézetet osztják, hogy az embriókutatás az adófizetők pénzén történő „terápiás klónozással” bővüljön. Ez emberi embriók ipari méretű gyártásához vezethet, akiket azért ölnek meg, hogy génmanipulált őssejtekhez és szövetekhez jussanak. Az életút végét tekintve pedig a megkönnyített öngyilkosságot, valamint az „önkéntes” eutanáziát célzó egyre erősödő törekvések fenyegetik a kiszolgáltatott idős, illetve mozgássérült emberek életét. Egyes eugenetikai elvek, mint például a lebensunwertes Leben („az élethez nem méltó élet”) doktrínája, az 1920-as évek folyamán terjedtek el először az amerikai és európai szalonok értelmisége körében. Jóllehet ezek a fogalmak a XX. század közepének szörnyűségei után sokáig feledésbe merültek, most újra kísértenek. Az egyetlen különbség az, hogy most az eugenetisták doktrínáit a „szabadság”, az „autonómia” és a „választási lehetőség” köntösébe öltöztetik.

Egymással összefogva fáradhatatlanul küzdünk azért, hogy elejét vegyük a gyilkolás szabad

gyakorlatának, mely azzal kezdődik, hogy a meg nem született gyermekeket magzatelhajtásra kárhozzátjuk. Azon munkálkodunk, mint ahogy azelőtt is tettük, hogy támogatást, vigaszt és ellátást biztosítsunk a rászoruló várandós anyáknak és mindazoknak, akik az abortusz áldozatai lettek, jóllehet eltökélten ellenállunk annak a romlott és lealacsonyító elgondolásnak, mely szerint valamiféleképpen az a nők legfőbb érdeke, hogy részt vegyenek meg nem született gyermekük szándékos meggyilkolásában. Üzenetünk az, és mindig is az lesz, hogy a problémás terhesség kihívásaira adott igaz, emberséges és valódi keresztény válasz mindannyiunk számára az anya és a gyermek szeretete és gondozása kell hogy legyen.

A jövőbe tekintő, kereszténysége mellett tanúságot tevő embernek folytonosan fel kell hívnia azok figyelmét, akiket időleges hatalommal ruháztak fel, hogy eleget tegyenek a kormányzás legfontosabb kötelességének, vagyis hogy kivételezés, részrehajlás és hátrányos megkülönböztetés nélkül védelmezzék a gyengéket és a kiszolgáltatottakat az erőszakos támadásokkal szemben. A Szentírás arra sarkall minket, hogy védjük meg azokat, akik képtelenek megvédeni önmagukat, és szóljunk azok helyett, akik nem tudnak magukért szót emelni. Ezért védelmünkbe vesszük a meg nem született gyermekeket, a fogyatékosokat és a védelemre szorulókat, és szót emelünk az érdekükben. Amit a Szentírás fénye és az emberi értelem egyértelművé tesz, nekünk is egyértelművé kell tennünk. Ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy megvédjük testvéreink életét, bármilyen életszakaszban vagy állapotban legyenek is, még akkor is, ha ez ránk, illetve intézményeinkre nézve nagy kockázatot és költséget jelent.

Aggodalmunk túllépi az Egyesült Államok határait. Szerke a világon tanúi vagyunk a népiirtásnak és etnikai tisztogatásnak, a háborúktól szenvedő ártatlan áldozatok magukra hagyásának, gyermekek elhanyagolásának és kihasználásának, védtelen munkások kizsákmányolásának, lányok és fiatal nők szexuális célú adás-vételének, idősök elhagyásának, az etnikai alapú elnyomásnak és megkülönböztetésnek, a különböző vallású hívő emberek üldözésének és a megelőzhető betegségek, mint például az AIDS, megállítására tett lépések elmulasztásának. Úgy érezzük, hogy ezek a tragikus események mind abból erednek, hogy az emberi méltóságnak és az emberi élet szentségének értéke csökkent, ami az abortusziparhoz, a megkönnyített halál gyakorlatához, az eutanáziához, illetve az emberi klónozást célzó orvosi biológiai kutatáshoz vezetett. A mi erkölcsi álláspontunk alapja tehát egy olyan etika, mely valóban következetes és minden ember iránt tanúsított szeretetből fakad, bármilyen körülmények között éljenek is.

HÁZASSÁG

„Az ember így szólt: Ez már csont a csontomból és hús a húsemből. Asszony a neve, mivel a férfiből lett. Ezért a férfi elhagyja apját és anyját és feleségéhez ragaszkodik, s a kettő egy test lesz.“ (Ter 2,23–24)

„Nagy titok ez, én Krisztusra és az Egyházra vonatkoztatom. Szeresse tehát mindegyiktek a feleségét, mint önmagát, az asszonyok pedig tiszteljék férjüket.” (Ef 5,32-33)

A Szentírásban a férfi és a nő teremtése és az ő egy testté válásuk a Teremtő tevékenységének megkoronázását jelentik. Az élet továbbadásában és a gyermekek nevelésében a férjként és feleségként egyesülő férfi és nő azt a tiszteletreméltó szerepet kapták, hogy Isten társai legyenek a teremtésben. Ezért a házasság az emberi társadalom alapintézménye, valójában ezen az intézményen nyugszik minden más intézmény. A keresztény hagyományban a házasságot a „házasság szentségének” nevezzük, mert ezzel fejezzük ki, hogy Istentől származó intézményről van szó, melyet Krisztus Urunk megáldott a kánai menyegzőn való

részvételével. A Bibliában maga Isten áldja meg a házasságot és tartja azt a legnagyobb tiszteletben.

Az emberiség évezredek tapasztalata mutatja, hogy a házasság a legfontosabb alapintézmény, mely biztosítani képes a társadalom minden tagjának egészségét, szellemi előrehaladását és jólétét. Ahol a házasságot becsben tartják, és ahol virágzik a házasság kultúrája, mindenki gyarapszik – maguk a házasok, gyermekeik és azok a közösségek, illetve a társadalom is, amelyben élnek. Ahol a házasság kultúrája bomlásnak indul, ott hamarosan mindenféle társadalmi kór üti fel a fejét. Sajnos az utóbbi évtizedek során az Egyesült Államokban is tanúi lehettünk annak, hogy a házasság kultúrája súlyosan erodálódott. Talán a legsokatmondóbb – és egyben legriasztóbb – jel a házasságon kívül született gyermekek aránya. Kevesebb mint ötven évvel ezelőtt ez az arány még 5 százalék alatt volt. Ma meghaladja a 40 százalékot. Mindennek a társadalom, és annak is a legszegényebb és legvédtelenebb rétegei – amelyekben a házasságon kívül születettek aránya sokkal magasabb az országos átlagnál – fizetik meg az árát a törvénysértések, a kábítószer-fogyasztás, a bűnözés, a zsúfolásig megtöltött börtönök, a reménytelenség és a kétségbeesés elharapódzásával. További aggasztó jel a széles körben elterjedt, házasságon kívüli, tartós szexuális kapcsolatok, illetve a válások aggasztóan magas száma.

Szomorúan be kell vallanunk, hogy különböző keresztény felekezetek és intézmények túlságosan gyakran vallottak botrányos kudarcot abban, hogy a házasság intézményét védelmezzék és a házasság valódi jelentőségét a világgal megismertessék. Amilyen könnyen elfogadtuk a válás kultúráját és nem emeltük fel a szavunkat azoknak a társadalmi szokásoknak a láttán, amelyek aláásták a házasság méltóságát, most bűnbánatot tartunk, és arra hívunk minden keresztényt, hogy kövessen minket.

Hogy megerősítsük a családokat, abba kell hagynunk a szabad szerelem és a hűtlenség dicsőítését, és népünk körében vissza kell állítanunk a hűséges hitvesi szeretet mélységes szépségét, titkát és szentségét. Meg kell változtatnunk azt az átgondolatlan politikai irányvonalat, amely hozzájárul a házasság intézményének meggyengítéséhez, beleértve az egyoldalú válás hiteltelen gyakorlatát. A törvényhozás, a kultúra és a vallás minden területén azon kell dolgoznunk, hogy a fiatalokba elültessük annak megértését, mi a házasság lényege, mi szükséges a jó házassághoz, illetve mennyire értékes az áldozathozatal és az elköteleződés.

A házasság újrafogalmazásának ösztönzése annak érdekében, hogy az azonos neműek közti és a többpartneres kapcsolatok elfogadottak legyenek, inkább tünete, mintsem oka a házasság kultúrája pusztulásának. Tükrözi, hogy egyre kevésbé fogadják el az emberek a házasság eredeti értelmezését, amint az a polgári és egyházi törvényben és a törvény kialakulásához hozzájáruló filozófiai hagyományban kifejeződik. Ezért tehát igen fontos, hogy ennek a nyomásnak ellenálljunk, mert engedve a kísértésnek feladnánk a házasság alapvető jelentéséhez való visszatérés lehetőségét és az egészséges házasság eszmény újraépítésének reményét. Az a hamis és romboló elképzelés kapna teret ezáltal, mely szerint a házasság csak romantikus és más felnőtt szükségletek kielégítéséről szól, nem pedig a házasságban alapvetően benne rejlő életadásról és arról az egyedi tevékenységről és kapcsolatáról, melynek értelmét az élet létrehozására, elősegítésére és védelmére való irányulás adja. A házastársi közösségben és a gyermekek nevelésében, akik Isten ajándékaiként a szülők házastársi szeretetének gyümölcsei, a házassági szövetség legfőbb okait és javát fedezzük fel.

Elismerjük, hogy vannak, akik hajlamosak a homoszexuális és többpartneres viselkedésre és szexuális kapcsolatokra, mint ahogyan vannak olyanok is, akik hajlamosak egyéb erkölcstelen

viselkedési formákra. Résztvetet érzünk irántuk és tiszteljük őket, mint olyan emberi lényeket, akik alapvető, elidegeníthetetlen és másokéval egyenlő méltósággal rendelkeznek, elismeréssel adózunk azon férfiaknak és nőknek, akik – gyakran kevés támogatás mellett – ellenállnak a kísértésnek, hogy kiéljék illetően vágyaikat, melyeket mindannyian kifícamodottnak tartunk. Mellettük állunk, akkor is, amikor botladoznak. Mi is, akárcsak ők, bűnösök vagyunk, és nem felelünk meg Isten életünkre vonatkozó szándékának. Nekünk is, akárcsak nekik, folyamatosan szükségünk van a jó Isten türelmére, szeretetére és megbocsátására. Az egész keresztény közösséget arra hívjuk, hogy álljon ellen a szexuális erkölcstelenségnek, de ugyanakkor ne ítélje el megvetően azokat, akik ilyenekre ragadtatják magukat. A bűn elutasítása, bármennyire is eltökélten tesszük ezt, soha nem vezethet a bűnös elutasításához. Hiszen Isten szeretettel van minden bűnös iránt, tekintet nélkül bűnükre, mert nem pusztulásukat, hanem szívbeli megtérésüket kívánja. Jézus mindenkit hív, aki letért az erkölcsös útról, hogy „a nagyszerűbb utat válassza”. Tanítványaiként részesülünk szeretetében, hogy segítsünk mindazoknak, akik meghallják az Úr hívó szavát és válaszolni akarnak rá.

Elismerjük továbbá, hogy vannak jó szándékú emberek, akik nem értenek egyet velünk és a Biblia és a keresztény hagyomány tanításával a szexuális erkölcsnek és a házasság természetének kérdésében. Néhányan, akik azonos nemű és többpartneres kapcsolatot létesítenek, kétségtelenül valódi házasságként értelmezik köteléküket. Ők azonban nem értik meg, hogy a házasságot férfi és nő egymást kiegészítő nemisége teszi lehetővé, és hogy az élet átfogó, többszintű megosztása, ami a házasság, azt a fajta testi egységet is magába foglalja, amely a férjet és a feleséget mint reprodukív egységet biológiailag egyesíti. Ez azért van, mert a test az emberi személynek nem pusztán külsődleges eszköze, hanem az ember személyes valóságának tényleges része. Az emberek nem kizárólag a tudatnak, az érzelmeknek, az akaratoknak vagy a szellemnek – személytelen testben – tartózkodó központjai. Az emberi személy test, szellem és lélek dinamikus egysége. A házasságot egy férfi és egy nő hozza létre, amikor – lemondva mindenki másról és életre szóló elkötelezettséget fogadva – megosztják életüket a lét minden (biológiai, érzelmi, szervezési, értelmi, lelki) szintjén egy olyan elkötelezettségben, amelyet az a szeretetteljes nemi kapcsolat pecsétel meg, tesz teljessé és vált valóra, amelyben a hitvesek egy testté lesznek, nem pusztán metaforikus értelemben, de azáltal is, hogy a nemzés cselekedetét közösen végrehajtják. Ezért van, hogy a keresztény hagyományban, és történetileg a nyugati jogban, az elhált házasságok nem bonthatók fel vagy érvényteleníthetők meddőség indokával, akkor sem, ha a házastársi kapcsolat természetét a nemzés legfőbb javára való belső irányultsága formálja és szervezi.

Megértjük, hogy sok honfitársunk, köztük egyes keresztények is, úgy vélik, hogy a házasság történeti meghatározása, mint egy férfi és egy nő házastársi egysége, az egyenlőségnek vagy a polgári jogoknak a tagadását jelenti. Nem tudják, hogyan adjanak választ az érvelésre, mely azt próbálja igazolni, hogy semmi sérelem nem érné őket vagy bárki mást, ha a közösségi jog két, szexuális közösségben együtt élő férfit vagy nőt házastársi státusban részesítene. Hiszen ez bizonyára nem érinti az ő házasságukat! Ha azonban közelebbről megvizsgáljuk a fenti érvelést, mely szerint a házasság egy bizonyos formáját szabályozó törvények nem befolyásolnak egy másik formát, beláthatjuk, hogy ez nem állja meg a helyét. Ha ezt igazolnánk, túl sok mindent igazolnánk: a feltételezés, hogy egy bizonyos házassági viszony törvényi megítélése nem érinti egy másik viszony megítélését, nemcsak az azonos neműek kapcsolatát erősítené, de ugyanazzal az erővel a többpartnerű, a poligám, illetve még a testvérek között létrejövő vérfertőző kapcsolatokat is. Törvényes házasságként kell elfogadni ezeket az egyenlőség vagy a polgári jogok nevében, és tényleg nincs hatásuk más kapcsolatokra? Nem. Valójában a házasság nem valamiféle elvont vagy semleges jelenség,

melyet a jog kénye-kedve szerint újradefiniálhat, hogy a hatalommal és befolyással rendelkezők kedvében járjon.

Senki sem rendelkezik olyan polgári alapjoggal, hogy egy nem házassági kapcsolatot egyszerűen házasságként kezeljen. A házasság kézzelfogható valóság – a férj és feleség életszövetsége –, a törvény kötelessége ezt elismerni és támogatni az igazságosság és a közjó érdekében. E támogatás hiánya valódi társadalmi károkat okoz. Először is, azok vallásszabadságát éri csorba, akik számára ez az ügy lelkiismereti kérdés. Másodsor, a szülők jogait tiporják, amikor az iskolai családi életre nevelő és szexuális oktatási programok keretén belül arra tanítják a gyermekeket, hogy a felvilágosult gondolkodás „házasságként” kezeli az olyan nemi kapcsolatokat, melyeket sok szülő alapján véve házasságellenesnek, illetve erkölcsellenesnek vél. Harmadsor, a polgári társadalmi közjó sérül azzal, amikor maga a törvény – melynek kritikus pedagógiai rendeltetése van – a házasság alapvető értelmezésének kikezdésére alkalmas eszközzé válik, jóllehet a törvény érzékenyen érinti a házasság kultuszának virágzását minden társadalomban. Sajnos manapság messze vagyunk a virágzó házasságkultustól. Ha azonban az a vágyunk, hogy elkezdjük a törvények és az erkölcs megújítását célzó létfontosságú folyamatot azért, hogy újraépítsük azok kultúráját, a legkevésbé sem engedhetjük meg magunknak, hogy a házasságot újraértelmezzük oly módon, hogy a törvényekbe a házasság hamis definícióját foglaljuk bele.

Ezért tehát szeretettől (és nem gyűlölettől) indítva és a közjóért érzett körülményektől (és nem pedig előítélettől) vezérelve elköteleztük magunkat, hogy fáradhatatlanul munkálkodunk azon, hogy a házasság – egy férfi és egy nő életszövetségeként való – jogi meghatározását megőrizzük és a házasság kultúráját visszaállítsuk. Hogy is tehetnénk mást mi, keresztények? A Szentírás arra tanít bennünket, hogy a házasság a központi része annak a szövetségnek, amelyet a teremtésben Isten az emberrel kötött. Való igaz, hogy a férj és feleség szövetsége Krisztus és az Egyház kapcsolatát tükrözi. Ahogyan tehát Krisztus szeretetből odaadta életét az Egyházért, mint teljesen eléggő áldozat, mi is szeretetben ajánlunk fel minden szükséges áldozatot a házasság felbecsülhetetlen értékének megőrzése érdekében.

VALLÁSSZABADSÁG

„Az Úr lelke nyugszik rajtam, mert az Úr kent föl engem. Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, és meggyógyítsam a megtört szívűeket. Hogy szabadulást hirdessek a foglyoknak, és szabadságot a börtönök lakóinak.” (Iz 6,1)

„Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené!” (Mt 22,21)

A vallásszabadságért évszázadokon át folytatott küzdelem hosszú és fáradtságos volt, nem pedig valami újszerű jelenség vagy jelenkori fejlemény. A vallásszabadság magában az isteni természetben gyökerezik, amely legteljesebben Krisztus életében és működésében mutatkozott meg. Az őskeresztények, Krisztus követése iránti teljes elköteleződésből úgy cselekedtek, hogy az összhangban volt a megtestesülés lelkületével: „Talán félelem keltésére, rettenet keltésére, zsarnokságra küldte volna Isten Krisztust, mint egyesek gondolnák? Egyáltalán nem; hanem szeretettel és szelídséggel...; Istenben ugyanis nincs erőszak.” (Levél Diognétoszhoz, 7,3-4) Így a vallásszabadsághoz való jog Krisztus példáján, illetve magán az Isten képmására teremtett emberi személy méltóságán alapul, azon a méltóságon, amely országalapító eleink szerint minden emberhez elválaszthatatlanul hozzátartozik és mindenki által felismerhető a tiszta értelem gyakorlásával.

A keresztények azt vallják, hogy Isten az egyedüli Úr a lelkiismeret felett. A vallási kényszertől való mentesség a szabad lelkiismeret alapköve. Senkit sem szabad arra kényszeríteni, hogy akarata ellenére egy adott vallást gyakoroljon, ahogy a vallásukat gyakorlóknak sem szabad megtiltani, hogy lelkiismeretük parancsát követve Istent imádják, illetve hogy mély vallásos meggyőződésüket szabadon és nyilvánosan kifejezzék. Ez éppúgy igaz az egyes emberekre, mint a vallási közösségekre.

Ironikus, hogy akik jelenleg a meg nem született gyermekek, az idősek és a sérültek elpusztításának jogáért kardoskodnak, illetve azért küzdenek, hogy szabadon lehessen erkölcsstelen szexuális tevékenységet folytatni, ráadásul, még azt a jogot is el akarják érni, hogy az ilyen típusú kapcsolatokat jogilag elismerjék és szentesítsék; gyakran éllavasai annak a csapatnak, mely mások szabadságát lábbal tiporja, amikor azok kifejezésre juttatják vallásos és erkölcsi meggyőződésüket az élet szentsége és a házasságnak mint a férj és feleség életszövetségének méltósága mellett.

Mindez például azokban az erőfeszítésekben is megmutatkozik, melyek a lelkiismereti szabadságra vonatkozó törvényi rendelkezések gyengítésére vagy visszavonására irányulnak, melynek eredményeképpen az életet védő intézményeket (köztük egyházi kórházakat és klinikákat), életvédő orvosokat, sebészeket, ápolókat és más egészségügyi szakembereket arra kényszerítene, hogy pácienseiket abortuszra küldjék, illetve egyes esetekben részt is vegyenek abortusz végrehajtásában. Megmutatkozik továbbá azon diszkriminációellenes törvényekben, melyek vallásos intézményeket, üzleti vállalkozásokat és különböző szolgáltatókat együttműködésre köteleznek, annak ellenére, hogy a beavatkozásokat súlyosan erkölcsstelennek tartják, ellenkező esetben becsukhatják az ajtót. A Massachusetts állam által meghozott „azonos neműek házasságáról” szóló törvény következtében például a Katolikus Karitás nagy vonakodással úgy döntött, inkább véget vet évszázados munkájának, hogy az árva gyermekeket jobb otthonhoz segítse, mintsem hogy eleget tegyen annak a jogi rendelkezésnek, hogy a katolikus erkölcsi tanítást megsértve azonos nemű háztartásokba helyezzen gyermekeket. New Jersey-ben pedig a házasságszerű együttélési gyakorlat legalizálásával egy metodista intézményt megfosztottak adómentes státusától, amikor lelkiismereti okokra hivatkozva megtagadta, hogy egyik épülete homoszexuális egybekelést megáldó szertartásnak otthont adjon. Kanadában és több európai országban egyházi személyeket üldöztek azért, mert szentírási elveket hangoztattak a homoszexuális viselkedési formák ellenében. Újabb gyűlöletbűncselekmény-ellenes törvények ugyanennek a gyakorlatnak adnak alapot az Egyesült Államokban is.

Az elmúlt évtizedekben az esetjog számos példája követte a vallásos értékek iránti tisztelet csökkenését a médiában, a tudományos körökben és a politikai vezetésben, amely a vallás szabad gyakorlásának megkurtítását eredményezte. Mindezt vészjósló folyamatnak tartjuk, mert nemcsak a vallástól függetlenül mindenki számára garantált egyéni szabadságot veszélyezteti, de a közjót és a szabadság eszményét is, melyen a demokratikus rendszer nyugszik. A lelkiismereti szabadság korlátozása, illetve annak megakadályozása, miszerint egy egyházi munkáltató saját lelkiismerete és erkölcsi meggyőződése alapján vegyen fel alkalmazottakat, aláássa a társadalom alapszerkezetének életképességét, mely az államhatalom túlkapásait hivatott kordában tartani. Ez puha diktatúrához vezet, melyre Tocqueville [Alexis de Tocqueville, Az amerikai demokrácia] oly próféta módon figyelmeztetett. A polgári társadalom szétesése pedig az önkényuralom kezdete.

Keresztényként komolyan vesszük a bibliai figyelmeztetést, hogy tiszteljük a hatalmon levőket és engedelmeskedjünk nekik. Támogatjuk a törvényeket és a törvényes rendet.

Elismerjük, hogy a törvény ereje akkor is kötelez minket, ha nem értünk vele egyet, kivéve, ha a törvény súlyosan igazságtalan vagy más módon erkölcstelen. A szentírási értelemben vett törvény célja az, hogy megőrizze a rendet és az igazságosságot, illetve a közjót szolgálja; azonban az igazságtalan törvények – különösen azok, melyek hamis módon igazságtalanságra ösztönzik az embereket – nem szolgálják, hanem aláássák a közjót.

A keresztények már az ősegyház idejében is visszautasítottak minden kompromisszumot az evangélium üzenetét tekintve. Az Apostolok cselekedeteinek negyedik fejezetében olvassuk, hogy Szent Péter és János apostoloknak megtiltották az Ige hirdetését. Válaszuk azonban a következő volt: „Ítéljétek meg magatok, helyes volna-e Isten előtt, hogy inkább rátok hallgassunk, mint az Istenre? Mi nem hallgathatunk arról, amit láttunk és hallottunk.” (ApCsel 4,19-20) Az évszázadok során azt tanította a kereszténység, hogy a polgári engedetlenség nemcsak elfogadható, de bizonyos esetekben elengedhetetlen. A hit által irányított lelkiismeret jogait és kötelességeit legékesebben védő dokumentumot az ifjabb Martin Luther King adta közre a „Birminghami börtönlevél” formájában. Kifejezetten keresztény szemszögből fogalmazva és tekintélyes keresztény szerzőket, például Szent Ágostont és Aquinói Szent Tamást idézve, King megerősítette, hogy az igazságos törvények felemelik és megnemesítik az embert, mert az erkölcsi törvényben gyökereznek, melyek végső forrása maga Isten. Az igazságtalan törvények azonban lealacsonyítják az embert. Nem gyakorolhatnak hatalmat a büntudattól megfosztott emberi akaraton, de arra sem lehet erejük, hogy a lelkiismeret által kötelezzenek minket. King eltökéltsége, amikor inkább a börtönt választotta, mintsem hogy igazságtalan törvénynek vesse alá magát, valóban példaértékű és felemelő volt.

Az igazság és a közjó tisztelete arra készlet minket, hogy ne engedelmesskedjünk semmilyen rendeletnek, amely hamis módon arra kényszeríti intézményeinket, hogy részt vegyünk gyermekek elhajtásában, magzatpusztító tudományos kutatásban, segédlettel történő öngyilkosságban és eutanáziában, illetve bármely más életellenes cselekedetben. Nem hajlunk meg továbbá olyan rendelkezések előtt sem, melyek erkölcstelen szexuális kapcsolatok megáldására kényszerítenek bennünket, ezeket házasságnak vagy azzal egyenrangú kapcsolatnak minősítve, illetve arra, hogy az erkölcs, az erkölcstelenség, a házasság és a család általunk ismert igazságának hirdetésétől tartózkodjunk. Teljes mértékben és zúgolódás nélkül megadjuk a császárnak, ami a császáré, azonban semmiféle körülmények között nem adjuk meg a császárnak azt, ami Istené.

ELŐKÉSZÍTŐ BIZOTTSÁG

Robert George

professzor, a jogtudomány McCormick professzora, Princeton Egyetem

Timothy George

professzor, Beeson Hittudományi Iskola, Samford Egyetem

Chuck Colson

a Chuck Colson Központ (Lansdowne, VA) alapítója, amely a keresztények helyzetét figyeli világszerte

A magyar fordítást Nagykáldi Zsolt készítette.

Magyar Kurír